

**Dr. Ovidiu-Valentin Boc,
Alba Iulia**

**PREOTUL CORNEL GIVULESCU,
PROFESOR, DIRIJOR, COMPOZITOR
ȘI ACTIVITATEA SA LA CONSERVATORUL
„GHEORGHE DIMA“ DIN CLUJ-NAPOCA**

***Abstract:** Cornel Givulescu is an important part of the musical pantheon of the last century. Born in Săvârșin, Arad County, he was a priest, composer, musicologist, conductor, and, in the same time, a remarkable professor. He left a deep mark on music and on one of the institutions he loved and to which he dedicated many years of his life – The National Academy of Music “Gheorghe Dima” of Cluj-Napoca, where he was a member of the department of Theory – Solfeggio, a life-long tribute paid to the continent of sounds. The present study depicts Corneliu Givulescu’s evolution and the defining moments in his life and activity, highlighting the years spent as professor to the Academy of Music. We also mention his creations, many of them inedited and original, as the oratorio “Golgota”, the harmonized Liturgies for male or mixt choir, the Eucharist prayers, the musical Creed, and numerous important texts from the New Testament, musically transposed by the composer Cornel Givulescu.*

***Keywords:** Cornel Givulescu, composer, conductor, music, music conservatory, Dima, theology.*

Introducere

Articolul face parte dintr-o cercetare mult mai amplă, derulată în anii studiilor doctorale și este parte componentă din lucrarea de doctorat realizată la Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia.

Fresca creației muzicale contemporane din ultimele 7-8 decenii este una impunătoare și memorabilă, caracterizată printr-o augmentare continuă a muzicii românești de calitate, cu o deschidere tematică largă, determinată de varietatea genurilor și stilurilor și a compozi-

torilor, de la cei mai vârstnici până la cei mai tineri, care și-au lăsat amprenta asupra ei. Aceste personalități au determinat crearea unei monumentale arhitecturi muzicale, caracterizată prin originalitate, savoare, esență, mesaj, trăire, vivacitate, expresivitate, armonie, tradițional și inovație, toate topite la un loc.

Prezența unor astfel de personalități în memoria predecesorilor poate fi de cele mai multe ori diferită ca percepție. Uneori, manifestarea strălucitoare și renumele din timpul vieții se pot stinge până la uitare. Alteori, persoane aproape necunoscute cresc în conștiința urmașilor, până la a deveni modele pentru generațiile viitoare. Există și situația în care anumite persoane și-au pus amprenta asupra contemporanilor, au lăsat o creație originală, s-au remarcat prin muncă și activitate didactică și compoziție muzicală și au fost cunoscuți de cei de lângă ei, dar totuși au rămas prea puțin cunoscuți sau putem spune că se află și acum într-un con de umbră, așteptând ca nu numai viața și activitatea lor să fie cunoscute, ci și creația lor muzicală să răsune în auzul celor de azi¹.

Una dintre aceste personalități, ale cărei creații și viață au rămas încă adumbrite, este și preotul, profesorul de teologie, compozitorul, dirijorul și muzicologul Cornel Givulescu (1893-1969). Deși despre viața și creația sa contribuții valoroase aduce și binecunoscutul părinte profesor Mihai Brie, încă rămân destule unghere necercetate cu privire la Cornel Givulescu, preot, muzicolog, profesor și compozitor originar din Banat².

Pe linie paternă, Cornel Givulescu provenea dintr-o familie veche și cunoscută de cărturari români, ardeleni. Tatăl său, învățătorul Partenie Givulescu (după alți istorici Protase Givulescu 1864-1950) a descifrat tainele alfabetului pentru numeroși locuitori din Săvârșin, iar fratele tatălui său, protopopul de Radna, Procopie Givulescu a fost

1. Vasile GRĂJDIAN, „Preotul muzician Gheorghe Șoima (1911-1985)”, în: *Conferințele Bibliotecii ASTRA*, nr. 112/2010, Sibiu.

2. Mihai BRIE, *Cultura muzicală bisericească de tradiție bizantină din Crișana*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2006, pp. 116-122; Mihai BRIE, *Preotul Cornel Givulescu: profesor, muzicolog, compozitor (1893-1969)*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2008; Mihai BRIE, *Pr. Prof. Cornel Givulescu – Opere alese*, Editura Universității Oradea, Oradea, 2011, p. 549.

participant la Alba Iulia, la evenimentul istoric al Marii Uniri de la 1 decembrie 1918³.

Potrivit mărturiilor istorice, Procopie ar fi participat și la slujba religioasă care a avut loc la Biserica Ortodoxă Maieri I, alături de PS Episcop Ioan Ignatie Papp (care deținea și funcția de mitropolit onorific și provizoriu, după moartea lui Vasile Mangra)⁴, PS Vicar episcopal Roman Ciorogariu, protopresbiterii Ioan Teculescu, dr. Stroia, Lucața Mihaiu, Ghidiu și diaconul Ioan Ciora, precum și de corul legiunii din Sibiu, condus de Timotei Popovici⁵.

Concomitent, la biserica soră, Maieri II, se săvârșea slujba greco-catolică condusă de un sobor venit de la Blaj. Pe linie maternă, Cornel Givulescu se trăgea din familia Popovici-Vulcan, renumită de asemenea în zona Aradului. Bunica sa, Tatiana Popovici a fost căsătorită cu învățătorul Ioan Dascăl din Comlăuș, având un unic copil, pe Alexandra Dascăl, mama lui Cornel Givulescu, de profesie învățătoare⁶.

Cornel Ioan Adrian Givulescu s-a născut la 6 mai 1893 la Săvârșin, așa după cum reiese din matricola botezaților de la biserica ortodoxă cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil“ din localitate, unde la poziția 85 apare înregistrat botezul din data de 8 septembrie în credința ortodoxă a copilului, oficiat de preotul paroh Nicolae Popo-

3. Nicolae ȚICLEANU, „In memoriam Prof. Univ. Răzvan Givulescu: O viață închinată științei și omeniei“, în: *Acta Paleontologica Romaniae*, nr. 6/2008, București, pp. 389-392.

4. Petru URSULESCU, „Ierarhi și preoți arădeni în lupta pentru unitatea națională“, în: ziarul *Biserica și Școala – Publicație religioasă editată de Arhiepiscopia Aradului*, anul XCIX (99), serie nouă, nr. 9, sept. 2018, p. 3.

5. Mircea Gh. ABRUDAN, „Preoți din Episcopia Aradului, făuritori ai Marii Uniri“, în: ziarul *Biserica și Școala – Publicație religioasă editată de Arhiepiscopia Aradului*, anul XCIX (99) serie nouă, nr. 12, decembrie 2018, p. 3; Gabriel Valeriu BAȘA, „Oameni și instituții care au activat în străvechea Eparhie a Aradului – îngemănați în misiunea de realizare a Unității Naționale“, în: *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad*, Editura Universității „Aurel Vlaicu“, Arad, 2019, p. 227.

6. Lucia CORNEA, „Relații de rudenie în mediul intelectual românesc din vestul Transilvaniei în a doua jumătate a secolului 19 și începutul secolului 20. Studiu de caz – Familia Aureliei Popovici-Vulcan“, în: revista *Crisia*, publicație a Muzeului Țării Crișurilor, 2008, p. 120.

viciu⁷. Tot în data de 8 septembrie apare înregistrată și înscrierea în registrul stării civile la poziția 35 a anului 1893⁸.

Școala elementară o urmează în localitatea natală, între anii 1899-1903, așa cum reiese din testimoniul școlar eliberat la 30 iunie, care atestă finalizarea acestor studii și promovarea lor⁹.

Și-a continuat mai apoi studiile la Liceul din Sibiu și Brașov, luându-și examenul de bacalaureat la Beiuș, în anul 1912. Din unul din testimonialele școlare emise de Gimnaziul superior greco-catolic Beiuș (unde studiau și copiii de confesiune greco-orientală, adică ortodoxă) în 29 iunie 1909, reiese că elevul Cornel Givulescu primise calificativul „suficient“ la limbile: română, maghiară, germană, latină, la disciplinele istorie, matematică, calificativul „bun“ la istoria naturală, fiind eminent la gimnastică și la cântul bisericesc. Din același document reiese și că era stipendist din fondul Papp Teodor al Diecezei Arădene¹⁰. Câțiva ani mai târziu, parcursul școlar este aproape identic, cu mențiunea că la religie și la desen va primi calificativul „eminent“. Singura disciplină unde a primit calificativul maxim pe toată perioada liceului a fost cântul artistic¹¹. În anul 1912, pe data de 16 iunie 1912 i-a fost eliberat testimoniul de promovare a examenului de maturitate, cu nr. 353/1912, aflat în original în dosarul cu actele de studii¹².

Următorii ani de studii i-a petrecut la Institutul Teologic Ortodox din Arad, unde a urmat cursurile I-III, absolvind această școală în anul 1915, așa cum reiese din documentul școlar „Absolutor teologic“ cu

7. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 1: *Documente personale ale lui Cornel Givulescu (autobiografia, extrase de botez, certificat naționalitate)*, f. 3.

8. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 1: *Documente personale ale lui Cornel Givulescu*, f. 14.

9. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 3: *Documente personale ale lui Cornel Givulescu (acte de studii; Săvârșin, Brașov, Beiuș, Arad, Budapesta, Viena)*, f. 1.

10. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 3: *Documente personale ale lui Cornel Givulescu*, f. 10.

11. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 3: *Documente personale ale lui Cornel Givulescu*, f. 11.

12. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 3: *Documente personale ale lui Cornel Givulescu*, f. 16.

nr. 1914/1915, eliberat pe data de 2/15 iunie 1915, din care se poate vedea și parcursul școlar ascendent. Dacă la început avea calificativul „suficient“ la toate disciplinele, la final va avea calificativul „bun“ la materii precum: studiul biblic, teologia pastorală, catehetica, omiletica, liturgica, drept canonic, constituția patriei, „higienă“, cântarea bisericească, tipic și ritual¹³.

În aceeași perioadă, între anii 1912-1915 a urmat tot la Arad, la același „Institut Pedagogic Teologic Greco Oriental“ și cursurile pentru a ajunge învățător, obținând în urma examenului din luna iunie 1915 diploma de învățător. Potrivit diplomei de învățător eliberate la Arad în data de 12/15 iunie 1915 a obținut cele mai bune calificative la disciplinele: muzica vocală, muzica instrumentală¹⁴.

Pentru o scurtă perioadă, între 1915-1916, Cornel Givulescu a fost învățător la Școala de aplicație a Preparandiei arădene¹⁵. Având alese înclinații muzicale și fiind înzestrat cu voce și auz muzical, s-a înscris în anul 1916 la Academia de Muzică Regală Regnicolară Maghiară din Budapesta (secția de compoziție), unde a studiat timp de trei ani armonia și contrapunctul cu renumiții muzicieni și compozitori: Bela Bartok și Zoltan Kodaly, după cum reiese din actele emise de academie (certIFICATELE cu nr. 130/1917 și 149/1918), dar și din autobiografie. S-a remarcat la cursurile de compoziție, solfegii, pian, istoria muzicii universale, fiind notat cu calificativul eminent de profesorul de compoziție muzicală, Victor Herczfeld, potrivit certificatului nr. 149 emis pe 14 iunie 1918 de conducerea academiei¹⁶.

Anul al treilea de studiu la prestigioasa instituție de muzică din Budapesta a fost întrerupt, după vacanța de Paști tânărul Cornel Givulescu neputându-se întoarce la studii datorită evenimentelor istorice: Unirea de la 1918 și înaintarea armatei române care a trecut prin

13. Fond personal Givulescu, Dosar 3, f. 20 – act original de finalizare a studiilor la Arad.

14. Fond personal Givulescu, Dosar 3, f. 23 – act original – diploma de învățător.

15. Mihai BRIE, *Pr. Prof. Cornel Givulescu – Opere alese*, p. 117.

16. Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 3, f. 32-33 – bizonyitvani (certificat emis pentru anul 197/1918 de Academia de Muzică Regală Regnicolară Maghiară din Budapesta.

Săvârșin pe data de 16 aprilie 1919. Din 1917 și până la evenimentele din aprilie 1919 a studiat pe lângă compoziție și canto cu profesoara Terezia Krammer¹⁷.

Un an mai târziu, Cornel Givulescu a plecat la Roma, unde a urmat în două etape cursuri de canto cu celebrul maestru Virgilio Blasi, între 15 decembrie – 15 februarie și între 24 mai – 10 iunie 1920, după cum reiese din înscrisul eliberat de profesorul italian¹⁸. Paralel cu canto a studiat și arta italiană.

În perioada studiilor de la Budapesta a fost și bursier al Fundației Em. Gojdu, beneficiind de un ajutor de 700 de coroane pe parcursul anului 1918¹⁹.

Pe parcursul anilor petrecuți la Budapesta, Cornel Givulescu a frecventat și cursurile de la Facultatea de Filosofie, 5 semestre, din cadrul universității maghiare, fiind înscris la nr. 3398/1916-1917 din „Regnicola școlară”, pe care le-a finalizat în semestrul de vară al anului universitar 1923/1924, după cum scrie în certificatul de absolvire emis pe data de 10 iulie 1928 la Viena²⁰.

De la Budapesta, o dată cu stricarea relațiilor între români și maghiari, a continuat studiile la Viena, la „Musikhistorisches Institut der Universität Wien” (Institutul de Istorie a Muzicii din cadrul Universității din Viena), unde a trecut cu rezultate bune examenele, așa cum o dovedește un certificat emis la 7 martie 1923 de către prof. dr. Wilhelm Fischer, asistentul profesorului emerit Guido Adler²¹.

17. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 2: *Documente personale ale lui C. Givulescu: Date biografice despre personalitatea prof. C. Givulescu, referat despre activitatea sa în domeniul compoziției, muzicologiei și pedagogiei muzicale*, f. 2 – Autobiografie.

18. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 3: *Documente personale ale lui Cornel Givulescu (acte de studii; Săvârșin, Brașov, Beiuș, Arad, Budapesta, Viena)*, f. 24.

19. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 3: *Documente personale ale lui Cornel Givulescu*, f. 27 – înștiințarea de oferire a bursei.

20. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 3: *Documente personale ale lui Cornel Givulescu*, f. 57.

21. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 3: *Documente personale ale lui Cornel Givulescu*, f. 47.

Același profesor Fischer, printr-un certificat din 7 iulie 1926 menționa rezultatele bune obținute de studentul Cornel Givulescu la examenele de armonie și contrapunct²². Pasionat de studiul muzicii și în special al compoziției și contrapunctului, va studia preț de doi ani la Școala Superioară de Muzică și Conservatorul orașului Mainz, între 1920-1922, sub îndrumarea prof. Hans Gál, care va ajunge să îl caracterizeze cu următoarele cuvinte: „El, ca un muzician excepțional de talentat, s-a dezvoltat excelent în tehnica compoziției și va corespunde pe deplin tuturor pretențiilor acesteia“²³.

Pe parcursul anilor petrecuți la Budapesta și apoi la Viena a avut ca profesori mari personalități, precum Béla Bartók (pian), Molnar Geza (istoria muzicii), H. Graedener (contrapunct), Hans Gál (forme muzicale, armonie), Alban Berg (armonie), Egon Wellesz (forme muzicale), Robert Lach (folclor), Guido Adler (istoria muzicii) și Richard Stöhr (teoria formelor muzicale)²⁴.

Reîntors în țară, după anii de studii fundamentale și definatorii din străinătate, a fost numit între 1 februarie și 31 august 1924 ca profesor suplinitor la catedra de muzică a Școlii Normale de învățătoare din Beiuș, așa cum atestă adeverința cu nr. 297 din 12 martie 1932, emisă de această instituție²⁵.

A profesat doar pentru câteva luni, deoarece în toamna anului 1924 a avut de ales între catedra de Istoria și estetica muzicii de la Conservatorul de muzică clujean și catedra de cântare de la Academia Teologică Ortodoxă din Oradea. După ce a insistat de mai multe ori la București să primească un post la Conservatorul de Muzică din Cluj, în cele din urmă dorința i s-a îndeplinit și a fost numit profesor suplinitor la catedra de

22. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 3: *Documente personale ale lui Cornel Givulescu*, f. 45.

23. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 3: *Documente personale ale lui Cornel Givulescu*, f. 53.

24. Viorel COSMA, *Muzicienii din România, Lexicon bibliografic, vol. III (F-G)*, Editura Muzicală, București, 2000, p. 201.

25. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 3: *Documente personale ale lui Cornel Givulescu (acte de studii; Săvârșin, Brașov, Beiuș, Arad, Budapesta, Viena)*, f. 60 – adeverința emisă de directorul Școlii Normale de învățătoare din Beiuș.

Istoria și estetica muzicii de la conservator. Totuși, datorită salariului foarte mic și a neînțelegerilor cu directorul Gh. Dima, care a rămas se pare indiferent cu privire la situația financiară precară a angajatului său, Cornel Givulescu lasă să se înțeleagă că a părăsit acest post silit de acest conflict și de salariul mic pe care l-ar fi primit acolo:

„Pe data de 1 septembrie 1924 am fost numit profesor de Istoria muzicii și estetică la catedra nou înființată datorită stăruințelor mele. Dar n-am putut să ocup acest post din cauza sărăciei mele. Pe vremea aceea se plăteau mari sume pentru locuințe, iar eu din salariul meu de 2800 lei (un costum de haine bărbătești costa atunci 6-8000 lei) abia îmi cârpeam zilele. Exact în aceeași situație trăiam, cum trăiau pe vremuri părinții mei. Și fiindcă din Beiuș voiam să plec cu orice preț, am primit postul de profesor de muzică ce mi se oferea cu locuință cu tot la Academia de Teologie Ortodoxă din Oradea, unde am stat până în 3 septembrie 1940, când în urma tratatului din Viena, Oradea nu mai aparținea României [...] Omul nu poate lupta întotdeauna în contra împrejurărilor [...] Așa nici eu, neputându-mă război în 1924 cu încăpățânarea directorului Gh. Dima, forțat de împrejurări, am fost silit – după ce prin multele mele intervenții s-a creat catedra de Istoria și Estetica muzicii la Conservatorul din Cluj, la care am și fost numit profesor suplinitor – să mă opresc la Academia de Teologie Ortodoxă din Oradea, unde am funcționat 24 de ani ca profesor de cântare. Din actele de la arhiva Conservatorului se poate constata că scriu un fapt real, nu fantezii”²⁶.

La rugămințile episcopului Roman Ciorogariu, care îl cunoștea de mai multă vreme, fiind și președintele comisiei cu care și-a dat examenele pe când învăța la Institutul Teologic, dar și datorită faptului că a primit locuință gratuită, Cornel Givulescu a acceptat postul de profesor titular definitiv la catedra de cânt și de tipic de la Academia Teologică Ortodoxă din Oradea, cu începerea anului școlar 1924/1925, fiind încadrat cu salariul de bază de 1.600 lei lunar plus accesoriile²⁷.

26. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 1: *Documente personale ale lui Cornel Givulescu (autobiografia, extrase de botez, certificat naționalitate)*, f. 13 – autobiografie.

27. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 4: *Documente personale ale lui C. Givulescu, acte privind numirea lui Cornel Givulescu în diferite funcții și acte de pensionare, carnet de membru al PNP*, f. 6 – adresa originală cu nr. 1572/1924 emisă de consistoriul bisericesc și semnată de episcop.

De îndată, Ministerul Cultelor și Artelor aprobă numirea lui Cornel Givulescu la Oradea prin adresa cu nr. 2932/1924²⁸.

Plecarea la Oradea stârnește furia directorului Conservatorului clujean, Gh. Dima, căruia Cornel Givulescu i-a adresat deja cereri de mărire a salariului, pe motiv că nu se putea descurca în Cluj cu plata chiriei și asigurarea celor necesare traiului zilnic. Dima îi scrie neîntârziat cerându-i pe un ton imperios să vină și să ocupe postul „de la catedra de istoria muzicii universale și românești, estetică, acustică și pedagogie de la Conservator“. De asemenea, în adresa oficială pe care o trimite din Cluj pe 9 octombrie 1924 lui Cornel Givulescu la Oradea, Gh. Dima îl avertizează să se prezinte de urgență la post și îi răspunde că scrisoarea pe care acesta i-a adresat-o pe data de 4 octombrie 1924, în care justifică necesitatea măririi salariului datorită chiriilor scumpe, nu are temei. Dima îi prezintă că potrivit articolului 129 din regulamentul școlar „profesorii sunt datori să își aibă locuința în orașul unde se află școala sau școlile în care profesează. Nimeni nu poate avea vreo ocupațiune, cu caracter permanent, fie publică, fie privată, în alt oraș decât acela în care se află școala în care profesează“. Cu alte cuvinte, potrivit regulamentului era interzisă chiar naveta între localități, profesorul fiind obligat să dovedească că are locuință în acel oraș sau măcar o chirie și că stă în permanență acolo. Tonul sec, ferm continuă în ultimul paragraf, care sună mai mult a ultimatum venit din partea lui Dima: „În caz că nu răspundeți acestei chemări, în decurs de 7 zile, adică până în 16 octombrie 1924, vă considerăm ca demisionat din postul de profesor suplinitor al catedrei sus-numite“. Adresa se încheie brusc, fără nici o altă formulă, doar cu semnătura lui Gh. Dima și a secretarului conservatorului clujean²⁹.

Cum era de așteptat, Cornel Givulescu nu a răspuns nimic și nici nu a părăsit noul post de la catedra Facultății de Teologie Ortodoxă din Oradea, fapt ce a determinat pe directorul Dima să redacteze un raport subiectiv către Ministerul Cultelor și Artelor, prin care să fie

28. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 4: *Documente personale ale lui C. Givulescu*, f. 2.

29. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 4: *Documente personale ale lui C. Givulescu*, f. 3 – adresa oficială trimisă de Gh. Dima și înregistrată cu numărul de ieșire 361/1924.

considerat că profesorul C. Givulescu a demisionat de la catedra de la conservator. Din păcate nu se mai păstrează acest raport în nici unul dintre fonduri, însă câteva informații avem din adresa ministerului către C. Givulescu:

„În urma raportului Direcțiunii Conservatorului din Cluj cu nr. 227/1924, prin care arată că până la data de 16 octombrie a.c. nu v-ați prezentat la post, avem onoare a vă face cunoscut că Ministerul vă consideră demisionat pe acea zi din funcțiunea de profesor suplinitor la catedra de Istoria muzicii universale și române, estetică, acustică și pedagogică, de la acel conservator“³⁰.

La Oradea, viața de la facultate și viața bisericească și-au pus amprenta asupra lui Cornel Givulescu, care a fost hirotonit diacon la 8 noiembrie 1924, apoi, ceva mai târziu, preot, pe 28 octombrie 1942, pentru ca în final să ajungă, datorită meritelor sale, protopop, fiind hirotesit pe data de 28 aprilie 1943, când, în urma Dictatului de la Viena, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Oradea se refugiază la Timișoara. La Timișoara a fost detașat în anul școlar 1940-1941 și a continuat până în 31 decembrie 1948, ajungând să fie încadrat cu clasa de salarizare 27, categoria XVII, până când Academia Teologică a fost desființată. Cât a desfășurat activitatea de profesor la Academia Teologică a fost foarte apreciat de studenții săi și chiar a condus corul acestora, pe care l-a întinerit³¹.

Dacă relațiile cu studenții erau bune, nu la fel se poate spune și despre raporturile cu cei doi episcopi orădeni: Roman Ciorogariu și Nicolae Popovici. Deși la început era apreciat de episcopul Roman Ciorogariu, care îl și chemase să predea la Oradea, totuși relațiile s-au stricat când

„cineva i-a șoptit că eu aș fi contribuit și la mine în casă s-a ținut în secret logodna nepotului lui cu o evreică din Oradea. Pe nepot l-a iertat și trăiau în cele mai cordiale relații, dar pe mine m-a arătat lumii toată

30. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 4: *Documente personale ale lui C. Givulescu*, f. 4 – adresa cu nr. 53016 a Ministerului Cultelor și Artelor din 24 octombrie 1924.

31. Miron Rațiu, „Cornel Givulescu, profesor, compozitor, muzicolog și om de vastă cultură umanistă“, în: vol. *Academia Teologică Ortodoxă Română din Oradea*, Oradea, 1995, p. 95.

vremea ca pe unul care am comis acest atentat odios împotriva familiei lui. Cu al doilea episcop, cu Nicolae Popovici, din cauză că n-am aprobat și n-am colaborat la afacerile lui, pe care le-am socotit nedemne de un episcop. În schimb am trăit foarte bine cu studenții, ei m-au cunoscut așa cum sunt [...]. În societatea românească nu am putut intra. Pe acea vreme omul se măsoară după cum îi era buzunarul cu bani. Calea pe care ți-ai câștigat banii nu conta. Fiindcă n-am făcut parte din nici un partid politic și fiindcă nu trăiam decât din salariul meu de profesor – n-am avut nici o trecere în societatea românească. În schimb m-am simțit foarte bine în societatea muzicienilor din Oradea [...]. Acestui cerc de prieteni îi pot mulțumi [...]"³².

Anul 1948 și prefacerile din țară au condus la desființarea Academiei Teologice de la Timișoara și implicit pierderea locului de muncă pentru Cornel Givulescu. În această situație, pe data de 1 februarie 1949 a primit o catedră la Conservatorul din Timișoara, din partea directorului Sabin Drăgoi, care îi aprecia activitatea. Soarta l-a lovit din nou pe Cornel Givulescu, care, datorită condiției sale de preot, a fost dat afară un an mai târziu. Totuși, lucrurile au luat o turnură pozitivă, când, la 1 noiembrie 1950, a fost chemat de directorul Conservatorului din Cluj, compozitorul evreu Max Aizicovici, care se pare că îl aprecia mult și care i-a oferit lui Givulescu catedra de *Teorie și Solfegegiu*, pe care a condus-o cu multă dăruire, așa după cum reiese atât din referințele și declarațiile unor persoane care l-au cunoscut personal, de la cursanți și până la profesori, vecini, cunoscuți și chiar dușmani. Fiecare are într-o proporție covârșitoare de spus lucruri bune despre munca la catedră a lui Cornel Givulescu. Avem aceste informații din mai multe surse, datorită urmăririi de către Securitatea Statului a profesorului. Statutul de preot, proveniența din familii renumite pe linie maternă și paternă au condus la urmărirea constantă a lui Cornel Givulescu de către Securitate, la întocmirea de rapoarte și la analizarea muncii sale de către compartimentele de cadre³³.

32. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 1: *Documente personale ale lui Cornel Givulescu (autobiografia, extrase de botez, certificat naționalitate)*, f. 12.

33. Pr. prof. dr. Nicu Moldoveanu, *Istoria muzicii bisericești la români*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, 2010, București, p. 200.

O adeverință eliberată mult mai târziu, în 1958, când se afla în pragul pensionării, atestă perioadele în care a activat ca și cadru didactic la conservatorul clujean: de la 1 noiembrie 1950 – 30 decembrie 1953; de la 1 septembrie 1955* – 1 octombrie 1958³⁴.

Motivul întreruperii îl constituie condamnarea sa, arestarea și trimiterea pentru muncă forțată la canalul Dunăre – Marea Neagră, unde a muncit un an de zile ca deținut, îndeplinind cele mai grele munci și corvezi, alături de alți condamnați, dintre care mulți politic. Conform extrasului din Hotărârea Penală nr. 1388/7 august 1954, emisă în urma ședinței de la Tribunal Militar București (dosar nr. 1286/1954), reiese că profesorul Cornel Givulescu a primit, cu unanimitate de voturi, condamnarea „la trei ani de închisoare corecțională pentru delictul de agitație publică, cu acordarea de circumstanțe atenuante” și plata sumei de 100 lei pentru cheltuielile de judecată, recursul său fiind anulat. Data de începere a executării sentinței a fost socotită ziua de 5 ianuarie 1954, când a început detenția preventivă. Urma ca de atunci să execute trei ani de pedeapsă³⁵.

Din adresa fiului său, Răzvan Givulescu, către președintele Tribunalului Militar, care a instrumentat dosarul și „probele”, dar și din recursul respins și anulat de autorități, ne parvin informații importante privind motivele condamnării, precum și perioada de 1 an și 6 luni de detenție. Cornel Givulescu, urmărit de Securitate și informator, ar fi fost acuzat, pe nedrept de altfel, de instigare publică. Lucrurile sunt neadevărate, dacă sunt însumate informațiile din documentele ante și post arestare. Se pare că ar fi făcut parte din asociația antroposofilor români, ai cărei membri se ocupau cu studiul ființei omenești în

34. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 4: *Documente personale ale lui C. Givulescu, acte privind numirea lui Cornel Givulescu în diferite funcții și acte de pensionare, carnet de membru al PNP, f. 54* – adeverința de vechime ca profesor la Conservatorul „Gh. Dima” din Cluj-Napoca (n.n – apare o eroare de datare, deoarece la 1 septembrie 1954, profesorul Cornel Givulescu era închis, fiind eliberat abia în 16 iulie 1955).

35. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 6: *Documente personale ale lui C. Givulescu; Acte privind condamnarea lui Cornel Givulescu la 3 ani de închisoare corecțională pentru „delictul de agitație publică”, f. 14* – Extras din hotărârea penală.

toată complexitatea ei, cu relaționarea ființei umane și cu aplicarea cunoștințelor în medicină, botanică, zoologie, pedagogie, religie, politică, arte frumoase. Deși acuzați că fiind adepți ai acestui curent de gândire, ar combate materialismul și concepțiile marxist-leniniste, totuși nu au existat dovezi concrete în acest sens. Antroposofia susține concepția dualistă asupra lumii și universului, prin concepția că în afara de realitatea evidentă materială ar exista o realitate suprasensibilă care se descoperă prin antrenarea unor simțuri superioare, aflate în om în stare latentă³⁶.

O altă acuză adusă pe nedrept lui Cornel Givulescu era deținerea de material antroposofic interzis, cărți de acest gen, dar și bogate opere teologice și muzicale din compozitori străini, fapt care a atras atenția organelor securității. În adresa fiului lui Cornel Givulescu, adresată Tribunalului Militar există următoarea justificare:

„Dar, în câte case din această țară, nu s-ar găsi cărți interzise, trecute în publicațiile interzise până la data de 1 mai 1948 și care totuși circulă în cercuri restrânse, fără ca proprietarii lor să fie trași la răspundere? Tatăl meu este un bun muzician, elev al lui B. Bartok și Kodaly Zoltan, specialist în muzica românească, compozitor a cărui valoare a fost recunoscută de toți muzicienii cu care a venit în contact la Oradea, Timișoara și la Institutul de Artă din Cluj. Cred că el ar putea fi de mai mare folos regimului și muncii științifice de valorificare a trecutului și tezaurului muzicii populare românești într-un institut corespunzător, decât acolo unde se află în prezent, ispășind o pedeapsă pentru care nu este vinovat“³⁷.

După 1 an și șase luni Cornel Givulescu a fost grațiat și eliberat pe data de 16 iulie 1955, prin biletul de eliberare nr. 7911/1955 în urma Decretului nr. 280/1955 al Prezidiului Marii Adunări Naționale și a fost reprimat din toamnă la Conservatorul clujean, după cum avea să afirme chiar el³⁸.

36. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 6: *Documente personale ale lui C. Givulescu*, f. 5-6 – recursul adresat de mai multe persoane între care și Cornel Givulescu, respins în anul 1954.

37. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 6: *Documente personale ale lui C. Givulescu*, f. 3 – adresa lui Răzvan Givulescu.

38. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 6: *Documente personale ale lui C. Givulescu*, f. 11 – biletul de eliberare din 16 iulie 1955.

În ce privește activitatea la Cluj, Cornel Givulescu avea să mărturisească următoarele:

„Mi-am început activitatea prin a privi întreg patrimoniul de melodii rămas, prin prisma accentului prozodic al textului ce-l purtau și să corectez ceea ce era contrar firii limbii românești. Lucru greu, migălos, întâmpinând opoziția aspră a celor mulți cari s-au înșirat apărători ai «tradiției». Am fost, așa cred, primul om în Ardeal care a cercetat, rânduind și înțeles cântarea bisericească privind-o prin accent, frază și sens. Paralel cu această activitate am compus și lucrări dintre cari unele s-au cântat și în biserică: imnuri de proporții mai mici sau mai mari, liturghii pentru cor de bărbați și mixt, 6 scene în Noul Testament, Oratoriu: Golgota, Fericirile, Credeul, 89 de melodii acompaniate de harmoniu, ajungând la concepția specificului românesc în cântarea religioasă a noastră. Apoi, lucrări pentru cor pe textul poeziilor lui Eminescu, Goga, Coșbuc, Șt. Oct. Iosif, E. Pitiș, Alecsandri, și alții. Din studiul ce l-am făcut prin prelucrarea celor peste 100 de melodii populare (între anii 1925-1935) m-am ales cu un mare adevăr: am înțeles ceea ce este falsul pe care-l adaugă un compozitor melodiei populare. Privind prin această prismă compozițiile din acele vremuri, am constatat că nu toți, a căror compoziții se cântau, au ajuns la concluzii asemănătoare, de aceea greșesc profund contra melodiei populare. În 1949, ajungând profesor la Institutul de Artă din Timișoara, apoi la Conservatorul din Cluj, am încercat să dau studenților o teorie a muzicii la nivel universitar. Dacă cu prima fază a cursului meu de teorie n-am avut noroc, confiscat fiind de organele securității împreună cu *Teoria muzicii* de Sigismund Todită și *Teoria elementară* de Vulpescu, cu un minunat studiu despre interval (120 pagini), sper că noua versiune: *Teoria muzicii sec. al XX-lea* va avea altă soartă. În această carte, scrisă pe temeuri în parte opuse celor din sec. al 19-lea, drum nou în muzică, am tratat subiectul în 9 capitole:

- I. Arta
- II. Sunet – Ton
- III. Factorii prezenți la actul de încheiere a unei opere muzicale
- IV. Evoluția scrierii și exteriorizării modurilor major și minor (Intermezzo – Pentatonia)
- V. Ornamentele
- VI. Grecii
- VII. Scrisul
- VIII. Primul și ultimul secol în al 2-lea mileniu
- IX. Drumul trezirii înspre J. S. Bach

În domeniul cititului muzical de grad superior am alcătuit patru cărți în acest sens:

Gama – intervalul în stil (cu exemple din Bach, Beethoven, Enescu, Bartok);

Tonalitatea – interval Bach – Wohltemperiertes klavier „Kunst der Fuge“;

Tonalitate – cromatică – atonalitate – interval (Bartok – Enescu)

150 *bicinii* – *tricinii*;

În felul cum sunt alcătuite sunt primele manuale în lume din care studenții de la conservator vor învăța intervalul legat de stilul unui compozitor³⁹.

De pildă, putem reda cum se desfășura munca la primul contact cu clasele de studiu. Cornel Givulescu amintește despre orele avute cu anul I și redă cursul evenimentelor pe perioada câtorva luni:

„Octombrie – recapitulare din anul I, noiembrie și decembrie – cromatică, istoria cromaticii, modulația la greci, Bach, Mozart, R. Wagner. În legătură cu cromatică vom repeta toate gamele în acorduri răsturnate, septimă dominantă și zidirea pe același ton a tuturor răsturnărilor din acord. Cele trei forme ale modulației în general. Alterațiile. Alterațiile în tonalitate“.

Reținem și o explicație esențială pe care C. Givulescu o notează ca idee de bază în ceea ce privește predatul și munca de cadru didactic: „Fiindcă totdeauna pornesc din realitatea nivelului pregătirii studenților și în acest an“.

De la această concepție, el pornește să verifice pentru început nivelul general la care se află cursanții, pentru ca mai apoi să le ofere cunoștințele lipsă și să continue să edifice eșafodajul cunoștințelor noi pe o structură solidă:

„Examinând la prima întâlnire nivelul general al cursanților, am constatat că nu corespund nivelului cerut decât trei din întreg grupul [...] Cu restul de 17 va trebui să muncesc poate întreg semestrul, poate întreg anul școlar, să suplinim ceea ce le lipsește din cunoaștere. Fiindcă și ca

39. SIAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 2: *Documente personale ale lui C. Givulescu: Date biografice despre personalitatea prof. C. Givulescu, referat despre activitatea sa în domeniul compoziției, muzicologiei și pedagogiei muzicale*, f. 14 recto – Autobiografie.

grup al lipsei de cunoaștere, nu sunt omogeni, va trebui să mă ocup de fiecare în parte, să cunosc pozitivul și prin asta să știu ce va trebui să învețe ca să ajungă la nivelul pe care apoi voi putea zidi cunoașterea superioară potrivită pentru facultate. Însemn aici că am aflat la canto pe cineva care n-a știut să scrie cheia Fa la locul ei potrivit. În aceste împrejurări nu pot împărți materialul în mod teoretic, fiindcă nu-l pot aplica. Va fi nevoie de o grea muncă, lămurire individuală, în grup mai mic sau pentru întreg grupul. În fiecare oră constatând ce nu știu, îmi voi face planul oră de oră, nepierzând din vedere scopul final. Din 20 cursanți, 17 netrecând nici măcar prin începuturile dictatului și aici sunt silit să pun baze, începând cu începutul elementar. Voi grupa materialul în jurul gamelor, acordurilor pe tonurile gamelor, atât în teorie, cât și în solfegiu.“

Dacă Cornel Givulescu a scris despre activitatea și munca la clasă, nu omite nici descrierea activității științifice, de studiu, de întocmire a cursurilor, manualelor, de compoziție chiar, activitate care se desfășura „între orele 4 și 21 din fiecare zi“⁴⁰.

Din fișa de evidență personală, completată *manum propria* de către Cornel Givulescu, reiese că avea un salariu în cuantum de 2700 lei, ocupând funcția de profesor-șef la catedra de *Teorie – Solfegiu*. Din același document aflăm și o scurtă caracterizare a prof. Major Francisc, decanul Facultății de Studii Teoretice din Cluj, care avea să afirme în referatul său despre Cornel Givulescu următoarele:

„Bine pregătit profesional, (Teorie-solfegii), a ridicat foarte mult nivelul științific al cursurilor de teorie-solfegii. Ca șef de catedră este o garanție pentru menținerea acestui nivel. Cu metoda sa de predare cursanții însușesc complet disciplina aceasta“⁴¹.

Parcurgând firul roșu al documentelor referitoare la caracterizarea sa, a personalității și muncii sale, putem contura principalele calități și direcții. Firește, ne interesează mai mult perioada în care a funcționat ca profesor la conservatorul clujean. Astfel, de la Secția de Cadre din

40. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 2: *Documente personale ale lui C. Givulescu: Date biografice despre personalitatea prof. C. Givulescu, referat despre activitatea sa în domeniul compoziției, muzicologiei și pedagogiei muzicale*, f. 14 -15 – Autobiografie.

41. Academia de Muzică „Gh. Dima“ Cluj-Napoca, Biroul Plan Personal Salariizare (Arhivă), dosar nr. 21: *Givulescu Cornel – Teorie și Solfegii, 1950-1958*, cutia 47, f. 16-17 – aprecieri asupra activității profesionale.

Timișoara ne parvin primele informații importante și în același timp și cele mai obiective, care exclud orice notă de subiectivism sau prietenie. Caracterizarea este întocmită de șeful secției, un om înregimentat politic și tributar regimului, care nu avea niciun interes să spună neadevăruri sau să exagereze. Din cele scrise spicuim următoarele rânduri despre Cornel Givulescu:

„Pregătire profesională excepțională. Sociabil cu colegii, apreciat și iubit de studenți. Fire de savant cu vederi democratice vechi [...] Moral ireproșabil. Fire foarte modestă, pentru care este foarte mult apreciat de toate straturile sociale. Membru în sindicat. A fost profesor de muzică la Teologia din Oradea, iar în timpul refugiului la Timișoara, nicidecum la o disciplină teoretică religioasă. Fire dinamică, hotărâtă, revoluționară. Puțin încăpățânat, se abate cu greu de la linia pe care și-a trasat-o“⁴².

Exemplele pot continua cu referințele oferite Secției de Cadre Timișoara de către Mihail Gligor, student în anul V la Facultatea de Muzică din Timișoara, care a declarat că îl cunoștea pe Cornel Givulescu încă din anul 1935:

„Îmi aduc aminte că era în cele mai bune relații de prietenie cu familia aparținătoare naționalităților conlocuitoare. Adesea l-am auzit spunând că a muncit toată viața și s-a pregătit temeinic pe teren muzical și că numai aici dorește să-și desfășoare activitatea. În anul 1949 și 1950, ca student am audiat cursurile ținute de domnia sa, am fost foarte mulțumit de felul cum a predat materia, și împreună cu colegii am văzut în prof. Givulescu C. un pedagog strălucit“⁴³.

Din Oradea provine o altă referință la personalitatea prof. C. Givulescu, văzut de prof. Fischer Szalay Ștefania ca

„un savant în muzică cu mare cultură, prețuit mult de către maestrul Bella Bartok ca și compozitor și conducător de coruri. Mare a fost pentru el moartea soției sale, cu care a trăit o viață familiară de pildă, ca coleg generos și solidar a fost respectat și iubit de toată lumea ajunsă în contact

42. Academia de Muzică „Gh. Dima“ Cluj-Napoca, Biroul Plan Personal Salarizare (Arhivă), dosar nr. 21: *Givulescu Cornel – Teorie și Solfegii, 1950-1958*, cutia 47, f. 6 – caracterizarea de la Secția de Cadre Timișoara, datată pe 19 iulie 1950.

43. Academia de Muzică „Gh. Dima“ Cluj-Napoca, Biroul Plan Personal Salarizare (Arhivă), dosar nr. 21: *Givulescu Cornel – Teorie și Solfegii, 1950-1958*, cutia 47, f. 9.

cu dânsul. Mentalitatea sa extraordinar democratică a fost cunoscută în general⁴⁴.

Altă caracterizare vine prin referința profesoarei Siara Cornelia, de la Liceul de Fete Nr. 1 din Oradea, care afirma despre Cornel Givulescu că „este un element cu o pregătire superioară, făcându-și studiile la cei mai renumiți profesori. A avut întotdeauna o atitudine democratică și nu știu să fi făcut politică⁴⁵.”

Prodan Teodor, fostul șef al contenciosului Municipiului Oradea avea să declare în scris despre Cornel Givulescu:

„Îndeplinea în acel timp serviciul de prof. la Facultatea de Teologie Ortodoxă Română din Oradea și conducea corul teologic. Știu că era bine versat și talentat în arta muzicii, compunea chiar cântece bisericești, cânta la pian având și o voce foarte bună. În societate se bucură de o simpatie generală, având o ținută democrată și liberală față de toți concetățenii, fără deosebire de rasă și naționalitate. Știu că în urma principiilor sale democate avea conflicte cu superiorii săi bisericești. Nu știu să fi fost înscris în careva partid politic. Trăia foarte modest, exclusiv din salariul său și nu am cunoștință că ar fi avut vreo avere⁴⁶.”

Informații suplimentare despre activitatea și conduita prof. C. Givulescu ne oferă și declarația profesoarei Dreve Aurora, directoarea Liceului de Fete nr. 1 din Oradea:

„Îl cunosc ca om cinstit, corect, cu atitudine democrată și se bucură de simpatia tuturor locuitorilor din oraș. Ca viață morală a fost cinstit – devotat familiei⁴⁷.”

44. Academia de Muzică „Gh. Dima” Cluj-Napoca, Biroul Plan Personal Salărizare (Arhivă), dosar nr. 21: *Givulescu Cornel – Teorie și Solfegii, 1950-1958*, cutia 47, f. 9.

45. Academia de Muzică „Gh. Dima” Cluj-Napoca, Biroul Plan Personal Salărizare (Arhivă), dosar nr. 21: *Givulescu Cornel – Teorie și Solfegii, 1950-1958*, cutia 47, f. 11.

46. Academia de Muzică „Gh. Dima” Cluj-Napoca, Biroul Plan Personal Salărizare (Arhivă), dosar nr. 21: *Givulescu Cornel – Teorie și Solfegii, 1950-1958*, cutia 47, f. 12.

47. Academia de Muzică „Gh. Dima” Cluj-Napoca, Biroul Plan Personal Salărizare (Arhivă), dosar nr. 21: *Givulescu Cornel – Teorie și Solfegii, 1950-1958*, cutia 47, f. 14.

Conștiința cu care se ocupa de pregătirea materialului pentru cei cărora le preda i-a provocat chiar și boală și i-au erodat foarte mult vederea, cum reiese din mărturia cursantei Pașici Miroslava:

„Din punct de vedere profesional îl cunosc ca pe un profesor conștiincios (fapt ce i-a produs boală, pentru că se scula dimineața de la patru pentru a ne putea da material necesar de studiat). A căutat nu numai să ne dea ceva din vastele sale cunoștințe, ci a pus mereu accent pe ridicarea nivelului profesional. [...] A fost un om pătruns de demnitate și cu mult tact pedagogic în predarea lecțiilor, cât și în alegerea materialului“⁴⁸.

Într-o notă informativă ajunsă la cei care cercetau activitatea cadrelor didactice se scria despre C. Givulescu:

„Profesional bine pregătit, foarte bun pedagog. În trecut nu a luat parte la mișcări fasciste, dar a avut sentimente naționaliste și a simpatizat cu partide de dreapta. După 23 august a făcut progrese din punct de vedere politic, în așa măsură încât a fost invitat să ia parte la verificările de partid. Este lipsit de combativitate și de spirit de clasă, însă este un element de valoare din punct de vedere profesional, care prin munca sa aduce foloase învățământului nostru artistic“⁴⁹.

Cum era și firesc, au fost și persoane care l-au vorbit negativ la organele de verificare. Unul dintre referatele de verificare întocmit de o anume Ganz Iolanda, care conducea Secția de Cadre și se ocupa de investigații frecvente, menționează și păreri mai mult sau mai puțin răutăcioase, discriminatorii și pătinoare la adresa lui Cornel Givulescu. Eugen Cuteanu scria de pildă:

„Ca om, în urma muncii depuse ca profesor de teologie este stăpânit de misticism și în atitudinea lui exterioară pare a fi umil. [...] Nivel ideologic și politic foarte scăzut“.

Ijac Vasile, Decanul Facultății de Muzică afirma:

48. Academia de Muzică „Gh. Dima“ Cluj-Napoca, Biroul Plan Personal Salarizare (Arhivă), dosar nr. 21: *Givulescu Cornel – Teorie și Solfegii, 1950-1958*, cutia 47, f. 33.

49. Academia de Muzică „Gh. Dima“ Cluj-Napoca, Biroul Plan Personal Salarizare (Arhivă), dosar nr. 21: *Givulescu Cornel – Teorie și Solfegii, 1950-1958*, cutia 47, f. 38.

„Este un vechi democrat. Deși este preot, a avut întotdeauna afinități pentru tendințe progresiste. Nu este membru de partid și nici nu cred că ar fi încadrat în P.M.R.“

Potrivit afirmațiilor doamnei Ionescu Alma, de la Institutul de Artă din Timișoara, Cornel Givulescu „nu și-a abandonat convingerile religioase“, iar după Benea Horia

„el nu ar vedea cu ochi buni existența UTM-ului. Nu ține seama de interesele studenților în primul rând, în compunerea orarului, ci de interesele lui personale, iar existența UTM-ului constituie o piedică în scopurile sale“.

În finalul referatului, Iolanda Ganz concluzionează:

„Nu vede cu ochi buni existența UTM-ului în institut, cu care nu colaborează. Nu și-a abandonat încă convingerile religioase, este stăpânit de misticism, ceea ce rezultă din discuțiile lui cu tovarășii. Nivel ideologic și politic foarte scăzut și nici nu se interesează de problemele ideologice marxiste“⁵⁰.

Într-o notă informativă, rămasă anonimă, datată pe 4 septembrie 1951, Cornel Givulescu era acuzat că ar fi simpatizat cu mișcarea legionară (Biroul Plan Personal Salarizare – Arhivă, dosar nr. 21, cutia 47, f. 62). Această informație este contrazisă însă de mărturia doamnei Kardoș Magdalena, potrivit căreia „el nu era șovin nici în timpul fascist“⁵¹.

În ciuda tuturor afirmațiilor cum că ar proveni din mica burghezie, totuși Cornel Givulescu

„ducea o viață modestă și adeseori chinată de grija găsirii mijloacelor necesare spitalizării soției sale. Atât în purtarea cu colegii, cât și cu studenții, prof. Givulescu a avut o atitudine vrednică să fie dată drept pildă. Cinstit, corect, gata să riște mult pentru apărarea dreptății. Își găsea cea mai mare satisfacție în munca creatoare“⁵².

50. Academia de Muzică „Gh. Dima“ Cluj-Napoca, Biroul Plan Personal Salarizare (Arhivă), dosar nr. 21: *Givulescu Cornel – Teorie și Solfegii, 1950-1958*, cutia 47, f. 42.

51. Academia de Muzică „Gh. Dima“ Cluj-Napoca, Biroul Plan Personal Salarizare (Arhivă), dosar nr. 21: *Givulescu Cornel – Teorie și Solfegii, 1950-1958*, cutia 47, f. 72.

52. Academia de Muzică „Gh. Dima“ Cluj-Napoca, Biroul Plan Personal Salarizare (Arhivă), dosar nr. 21: *Givulescu Cornel – Teorie și Solfegii, 1950-1958*, cutia 47, f. 76.

Condițiile modeste și traiul deosebit de greu sunt subliniate clar și de către croitorul Amigo Iosif, care locuia în aceeași locuință cu C. Givulescu și care l-a perceput

„ca pe un om cu o situație materială grea, [...] ducând o viață modestă din care salariul a ajutat pe fiul său care a studiat la Cluj, la universitate. În casă a fost stimat de toți vecinii și iubit pentru atitudinea lui corectă”⁵³.

Munca și dăruirea pentru cercetarea pe tărâmul muzicii, scrierea de lucrări de teorie, estetică muzicală, de lucrări de compoziție, pregătirea materialului didactic și activitatea impresionantă la catedra Conservatorului din Cluj, crescând astfel prestigiul instituției, au fost principalele coordonate care au marcat viața și timpul lui Cornel Givulescu.

„Se întâmpla – avea să afirme chiar el – ca rezultatul a 8-10 ore petrecute în muncă să nu dea rod decât câteva rânduri. Sunt și zile întregi când frământ o idee nouă că nu scriu nimic. Niciodată nu am putut scrie mai mult de 4 pagini într-o zi. Cazuri rare. În rezumat pot afirma că nu 14.00 de ore lucrez într-o zi, ci desigur ajung cifra de 25.00-30.00 ore“.

În referatul întocmit de Romeo Ghircoiașu este cel mai bine reliefată întreaga activitate științifică și didactică, cu precădere ultimul deceniu de activitate, când a predat la conservatorul clujean, și care reprezintă o perioadă efervescentă de compoziție, creație și predare la catedră:

„Preocupat o viață întregă de progresul muzicii românești și a pedagogiei muzicale, profesorul C. Givulescu a dus o muncă neobosită și potrivnică apărătorilor tradiției și ignoranței. Roadele acestei strădanii au întârziat însă vreme îndelungată, datorită anonimatului ei, provocat mai cu seamă de faptul că împrejurările vieții l-au silit să-și desfășoare activitatea profesională timp de 24 de ani în cadrul îngust al unei academii teologice provinciale, ca profesor de muzică bisericească [...]. Totuși, în acest răstimp dintre anii 1924-1945, prin compozițiile sale religioase (imne, liturghii, oratorii, etc) a reușit să deschidă prima dată în istoria muzicii religioase românești din Ardeal calea înțelegerii cântărilor bisericești ortodoxe prin prisma frazei, sensului muzical și accentului prozodic al textului, iar prin compozițiile sale laice, în special prin cele

53. Academia de Muzică „Gh. Dima“ Cluj-Napoca, Biroul Plan Personal Salarizare (Arhivă), dosar nr. 21: *Givulescu Cornel – Teorie și Solfegii, 1950-1958*, cutia 47, f. 77 – referința croitorului Amigo Iosif, 1953.

peste 100 melodii populare prelucrate, militează împotriva ignoranței aproape generale a compozitorilor noștri din acea vreme, negând falsul pe care aceștia îl adăugau melodiei populare, din cauza neînțelegerii legilor ei organice, caracteristice gândirii muzicale populare românești. Ideile sale privitoare la dezvoltarea pedagogiei muzicale, muzicologiei și compoziției muzicale s-au afirmat însă abia în anii 1949-1958, când, ajungând profesor de teorie-solfegii la Conservatorul de muzică din Timișoara și Cluj, se încadrează în preocupările muzicologilor și compozitorilor de toate vârstele, izbutind să răscolească și să extindă conștiința multora, prin observațiile sale critice, prin sfaturile și îndemnul sale, precum și prin dragostea și priceperea sa pedagogică. Printre aceste idei se înșiră pe primul plan următoarele:

1. *Ideea despre legile plăsmuirii melodiei populare* (tainele zidirii cântecului popular, cum le numește autorul), conform căreia modurile populare românești se deosebesc fundamental de cele istorice, precum și de cele preconizate de folcloriștii actuali, ele constituind elementele primare ale compoziției românești populare și culte și, totodată, bazele contrapunctului românesc: tehnica plăsmuirii cântecului popular românesc pornește de la valorificarea diferitelor nuclee melodice, care o dată dezvoltate în variante multiple populare finite, formează doar germele dezvoltării compoziției culte.

2. *Ideea ridicării disciplinei teorie-solfegii la nivel universitar:*

a) Prin explicarea elementelor muzicii ca momente de evoluție a culturii muzicale universale⁵⁴.

b) Prin raportul acesteia față de elementele corespunzătoare din cuprinsul celorlalte arte.

c) Prin legătura dintre evoluția muzicii și evoluția filosofiei.

d) Prin diferențierea clară a elementelor de ordin tehnic de cele de ordin estetic, privitoare la evoluția gândirii muzicale și comparabile cu elemente corespunzătoare din cuprinsul celorlalte arte.

3. *Ideea revoluționării metodicii solfegierii:*

a) Prin exploatarea resurselor tehnice ale marilor compozitori, reprezentanți ai diferitelor stiluri epocale;

b) Prin aplicarea acestor resurse tehnice la întocmirea unui manual de solfegii, al cărui capitole corespund fiecare unui anumit stil

54. Academia de Muzică „Gh. Dima” Cluj-Napoca, Biroul Plan Personal Salarizare (Arhivă), dosar nr. 21: *Givulescu Cornel – Teorie și Solfegii, 1950-1958*, cutia 47, f. 16-17.

muzical. Solfegiile din acest manual întocmit de C. Givulescu trădează o tehnică uimitoare, care constă în dexteritatea de a dezvolta diferite fragmente tematice în stilul unui anumit compozitor (Bach, Beethoven, Wagner, Debussy, Strauss, Schonberg, Enescu, Bartok, Hindemith etc), satisfăcând în același timp studiul unui anumit interval dinainte propus. Datorită acestui procedeu, cursantul învață stilul unui compozitor odată cu solfegiul și nu se limitează ca în trecut la asimilarea unor solfegii seci, străine de dezvoltarea organică a limbajului muzical. Drumul frământăturii îndelungate a profesorului C. Givulescu, începând din anii studenției petrecuți la Viena și Budapesta, tocmai în toiul contradicțiilor dintre curentele muzicale abundente după Primul Război Mondial⁵⁵, precum și neobosita sa activitate de o viață întreagă pentru cunoașterea profundă a literaturii muzicale universale, l-au făcut să prețuiască îndeosebi pe acei compozitori din literatura universală, care prin contribuția lor și-au îndeplinit menirea de a încheia și a deschide o epocă însemnată în evoluția muzicii. Așa se explică faptul că în cadrul ședințelor filialei noastre, C. Givulescu se impunea cu autoritatea sa de muzicolog, bucurându-se de un înalt prestigiu profesional, atât prin participarea activă la discuții, cât și prin conferințele sale ținute în aceste ședințe. Având în vedere valoarea lucrărilor menționate în autobiografie, respectiv în completarea anexată la autobiografie, pe de-o parte, iar pe de altă parte, având în vedere contribuția profesorului Givulescu, originală în felul ei, a cărei însemnătate constă în deschiderea unor căi noi, de natură să intensifice dezvoltarea artei și pedagogiei muzicale, filiala noastră propune să i se acorde o pensie de creator, pentru a-i asigura astfel posibilitatea de a-și continua și definitivă opera sa didactică și muzicologică fără griji materiale⁵⁶.

Începând cu data de 1 octombrie 1958, după o bogată activitate, C. Givulescu a fost scos forțat la pensie de autoritățile comuniste, stabilindu-i-se la 6 martie 1961 o pensie de 1200 de lei, potrivit deciziei cu nr. 15870 emisă de Sfatul Popular Cluj⁵⁷.

55. Academia de Muzică „Gh. Dima” Cluj-Napoca, Biroul Plan Personal Salarizare (Arhivă), dosar nr. 21: *Givulescu Cornel – Teorie și Solfegii, 1950-1958*, cutia 47, f. 16-17.

56. Academia de Muzică „Gh. Dima” Cluj-Napoca, Biroul Plan Personal Salarizare (Arhivă), dosar nr. 21: *Givulescu Cornel – Teorie și Solfegii, 1950-1958*, cutia 47, f. 18.

57. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 4: *Documente personale ale lui C. Givulescu, acte privind numirea lui Cornel Givulescu în diferite*

La scurt timp după pensionare, în jurul vârstei de 65 de ani, a suferit pe data de 26. XI.1958 un accident cerebral din care și-a revenit în cele din urmă, trăind încă 10 ani. La producerea accidentului a fost internat în clinica de neuro-psihiatrie din Cluj-Napoca⁵⁸.

În încheiere merită făcută precizarea că una dintre creațiile monumentale ale lui Cornel Givulescu este Oratoriul *Golgota*. Oratoriul nu este amintit de pr. Mihai Brie. Viorel Cosma și Stelian Ionașcu amintesc de existența unei astfel de compoziții avangardiste, în care muzica bisericească autentic ortodoxă beneficiază de acompaniament orchestral și chiar de punere în scenă. Astfel, în teza mea de doctorat pentru prima dată Oratoriul *Golgota*, în 7 tablouri, pentru soliști, cor și orchestră este scos la lumină, transcris și primele tablouri analizate din punct de vedere muzical. Partitura este vastă și nu poate fi tratată în prezenta cercetare, deoarece credem că în sine Oratoriul lui Givulescu merită o cercetare separată și, de ce nu, chiar o lucrare de licență sau de masterat pe această temă pentru alți absolvenți de teologie sau muzică. Este foarte interesant cum Givulescu preia pasajele biblice și cu ajutorul muzicii, a succesiunii vocilor, reușește impecabil să scoată în evidență tumultul evenimentelor din viața Mântuitorului, începând cu Rugăciunea din Ghetsimani și finalizând cu moartea pe Crucea de pe Golgota. Vocea lui Iisus este reprezentată prin tonalitatea și solo de bariton, pentru a scoate și mai mult în evidență solemnitatea momentelor și dramatismul. Givulescu a avut, se pare, grijă ca Oratoriul să poată fi pus și în scenă, vizual prin intermediul soliștilor din cor și a scenelor care se succed în tablouri. La fel ca Paul Constantinescu, cum arată pr. Ionașcu Stelian, Cornel Givulescu nu a dramatizat anumite pasaje din dorința de spectacol sau ca urmare a influenței stilului de operă, ci pentru a fundamenta teologic anumite părți, fraze, pentru a susține textul biblic prin muzică și prin soliștii corali.

funcții și acte de pensionare, carnet de membru al PNP, f. 57 – decizia de pensionare din 1961.

58. SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 5: *Documente personale ale lui C. Givulescu – Analize medicale și bilet de ieșire din Clinica de Neuro – Psihiatrie din Cluj, 1958 și rezultatele analizelor de oftalmologie din Cluj, 1961, f. 1-6 – acte medicale.*

Anexe

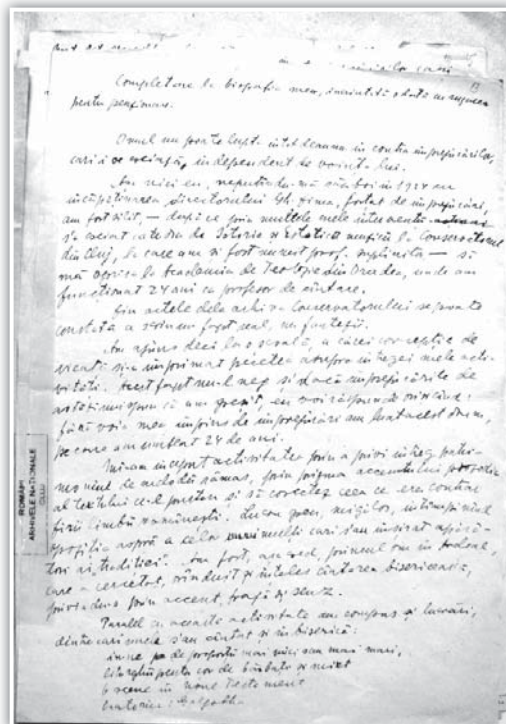

Foto 1. Pagină din autobiografia lui C. Givulescu

Foto 2. Extrasul din „Registrul Botezătorilor“

TEOLOGIE ȘI EDUCAȚIE LA DUNĂREA DE JOS – XXI

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ
 SPAȚIUL POPULAR AL
 Săreii Civile

DECEPAT PĂRINȚII
 NUMELE TĂTĂLUI
 GIVULESCU
 PRENUMELE TĂTĂLUI
 PROTASE
 VÂRSTA TĂTĂLUI
 NUMELE MĂMII
 GIVULESCU
 PRENUMELE MĂMII
 ALEXANDRA
 VÂRSTA MĂMII

CERTIFICAT DE NAȘTERE
 Seria N.I. Nr. 002131

NUMELE
 GIVULESCU
 PRENUMELE
 CORNEL
 SEXUL
 Bărbat

LOCUL NAȘTERII COPILULUI
 Localitatea
 Săreștii
 Raionul
 Săreștii

LOCUL ÎNREGISTRĂRII
 Localitatea
 Săreștii
 Raionul
 Săreștii
 Eliberat cu Nr. 134/1951

Născut la data de 18/12/1928 în localitatea Săreștii, județul Sălaj, Republica Populară Română.

Născut în locul înregistrării în Registrul Stării Civile la Nr. 35 din anul 1928 în localitatea Săreștii.

L. S.

Foto 3. Certificatul de naștere al lui C. Givulescu

PRIMĂRIA COMUNEI URBAŢE BEIUŞ
 Serviciul Administrativ.

No. 10600
 Anul 1951 luna Iunie ziua 30

Certificat de naționalitate.

Not primăria comunei urbane Beiuș urbană, că D. Givulescu
 Cornel, județul Sălaj, profesant
 din [data], prezintă și soția sa, Alex. I. Iancu, în vârstă de [data] ani, căsătorit la [data].

la [data] și copii în [data] și [data] 1950

cu naționalitatea română, fiind înscris în Nr. 349 în registrul de naționalitate întărit în conformitate cu dispozițiile art. 51 și următoarele ale Regulamentului privind la constatarea naționalității române.

L. S.

Foto 4. Certificatul de naționalitate

ARHIEPISCOPIA DUNĂRII DE JOS – UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS“

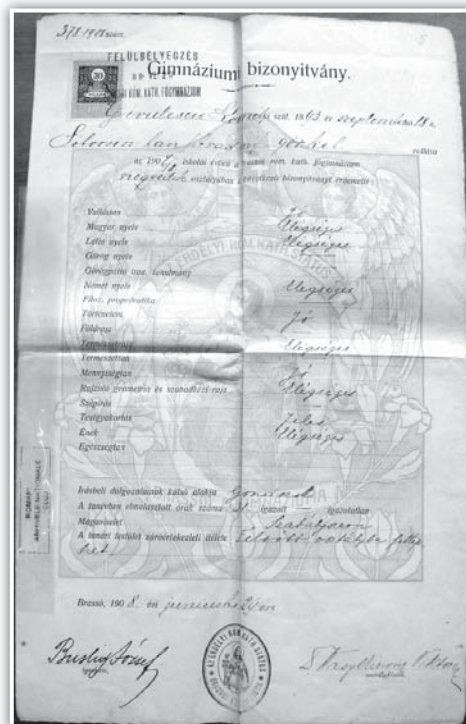

Foto 5-6. Acte studii liceu

TEOLOGIE ȘI EDUCAȚIE LA DUNĂREA DE JOS – XXI

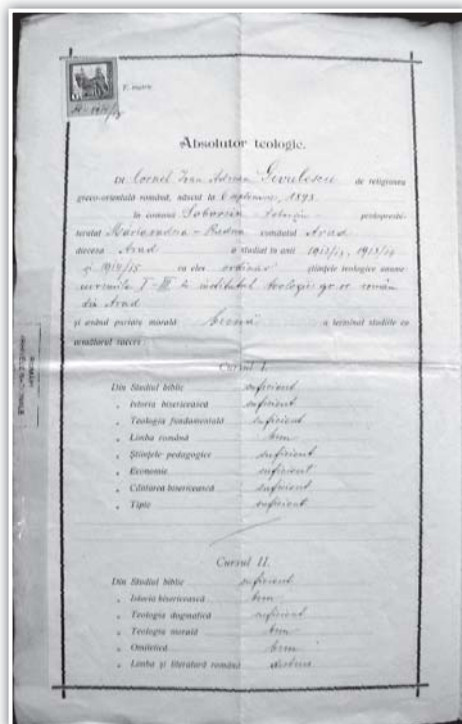

Foto 7. Certificatul de absolvire a Facultății de Teologie

Foto 8. Acte studii Viena

ARHIEPISCOPIA DUNĂRII DE JOS – UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS“

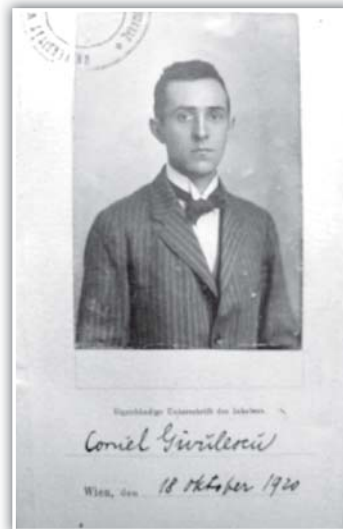

Foto 9. C. Givulescu în tinerețe

REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
FORMĂTURĂ Nr. 2193-68

Anul 1954 luna februarie ziua 6

Bilet de Liberare Nr. 7911 1056
(pentru condamnați)

Nume: <i>Givulescu Cornel</i>	Semnalamente:
nașcut în anul 1923, luna <i>Sept</i>	Talul <i>168</i> cm
ziua <i>6</i> în Comuna <i>Sârbeni</i>	Frântura <i>Mare</i>
Raionul <i>Lipoveț</i> , Reghinca <i>1923</i>	Nasul <i>Mare</i>
Părinți: în <i>casă</i> și <i>2 copii</i>	Căruța <i>Mare</i>
de ocupație <i>Lăcătuș</i> care a executat	Bârba <i>2 copii</i>
în această formațiune detașat <i>2 Jan 1949</i> până	Fata <i>2 copii</i>
la <i>5 Mar 1952</i> pedepsă de <i>3 ani</i>	Ochii <i>100%</i>
<i>1952</i> la care a fost condamnat de <i>trib</i>	Părul <i>100%</i>
<i>1952</i> prin sentința	Sprâncenele <i>100%</i>
Nr. <i>1537</i> din <i>2 Ian 54</i> cu mandat	Țărba <i>100%</i>
de arestare Nr. <i>3529/194</i> și <i>100%</i>	Urechile <i>100%</i>
pentru faptul de <i>100%</i>	Măștița <i>100%</i>
astfel <i>100%</i>	Seamă particulară
libertate, în urma <i>100%</i>	semne, cicatrice, ta-
<i>100%</i>	tuaje, etc.
Str. <i>100%</i> Nr. <i>0</i> Raionul	
<i>100%</i> Reghinca <i>100%</i>	

În atâră de mandatul susțenționat numit _____ a executat întră a fi decar-

cerat mandatele

Munca depusă în formațiune (mășteră învățată)

Numărul certificatului de calificare _____

Conform legilor în vigoare, susțenționat _____ poate munci în întreprin-

derile _____ sau particulare.

_____ care i s'a eliberat prezentat.

COMANDANT

Foto 10. Condamnarea la închisoare a lui C. Givulescu

ARTICOLUL 117 AL 1 LEA DIN LEGEA NR. 159 DIN 11 IULIE 1954

INCADEȘTAREA ÎNCHISOAREI
Din Nr. 1056/54

EXTRAS DIN HOTĂRÎREA PENALĂ Nr. 1380 din 04 martie 1954

PREȘEDINTE
DR. I. I. I. I. I.

SECRETAR
DR. I. I. I. I. I.

PREȘEDINTE
DR. I. I. I. I. I.

SECRETAR
DR. I. I. I. I. I.

PREȘEDINTE
DR. I. I. I. I. I.

SECRETAR
DR. I. I. I. I. I.

PREȘEDINTE
DR. I. I. I. I. I.

SECRETAR
DR. I. I. I. I. I.

Foto 11. Bilet de eliberare din închisoare a lui C. Givulescu

TEOLOGIE ȘI EDUCAȚIE LA DUNĂREA DE JOS - XXI

GOLGOTA - ORATORIU

1
S
A
T
B

15

20

25

Solo Bariton

30

35

40

45

50

55

60

65

70

75

80

85

90

95

100

105

110

115

120

125

130

135

140

145

150

155

160

165

170

175

180

185

190

195

200

205

210

215

220

225

230

235

240

245

250

21

25

30

35

40

45

50

55

60

65

70

75

80

85

90

95

100

105

110

115

120

125

130

135

140

145

150

155

160

165

170

175

180

185

190

195

200

205

210

215

220

225

230

235

240

245

250

36

40

44

48

52

56

60

64

68

72

76

80

84

88

92

96

100

104

108

112

116

120

124

128

132

136

140

144

148

152

156

160

164

168

172

176

180

184

188

192

196

200

204

208

212

216

220

224

228

232

236

240

244

248

252

256

260

264

268

272

276

280

284

288

292

296

300

304

308

312

316

320

324

328

332

336

340

344

348

352

356

360

364

368

372

376

380

384

388

392

396

400

404

408

412

416

420

424

428

432

436

440

444

448

452

456

460

464

468

472

476

480

484

488

492

496

500

51

55

59

63

67

71

75

79

83

87

91

95

99

103

107

111

115

119

123

127

131

135

139

143

147

151

155

159

163

167

171

175

179

183

187

191

195

199

203

207

211

215

219

223

227

231

235

239

243

247

251

255

259

263

267

271

275

279

283

287

291

295

299

303

307

311

315

319

323

327

331

335

339

343

347

351

355

359

363

367

371

375

379

383

387

391

395

399

403

407

411

415

419

423

427

431

435

439

443

447

451

455

459

463

467

471

475

479

483

487

491

495

499

503

507

511

515

519

523

527

531

535

539

543

547

551

555

559

563

567

571

575

579

583

587

591

595

599

603

607

611

615

619

623

627

631

635

639

643

647

651

23
și - kor in
și merg - în - tea Lui -
ce - iz - le în - go
reși cu - toa - tă în - ce - pă - to - ri
a și Să - pă - ni - a He - ru -
și Scri - fi - mi cel cu ci - to -
și - mi ce cu ochi mulți
și - se a - - - - - și - ri pe - le a - co - pe - ni
- du - și și cu - tăd că - ta -

33
- re
A - li - lu - ia
34
lu
35
lu
36
a - li
37
a - li - lu
38
a - li
39
a - li

Bass
A
T
B
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52

lu - că - li - sun - a - și a - gi - ni - că - te - ni - dei
Po - po - ră - meș - cel - an - tă - ci - sau cu
ce - te - ni - su - pă - ni - a?
pe - re - bi - ni - i - san - kri - sta - ni - pec - ce - le - pro - pi - i - san - cri - sta - ni -

B
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62

- - - pre - b - ter - bo - ni - tel - cel - ce - c -
cu - lip - tat - și - al - vă - de - cut - Po - po - ră - meș - cel - an - tă - ci -
cel - an - tă - ci - și - cu -
cum - op - ri - pă - ni - ni - ble - cu - ni - cu - ni - cu - ni -

FRAZA D

Ardem gra

Cor de inder

Deu-bel - ca - tu - nu - au pe mi - re de lui - ne - le - nu - le

și - nu - au în - bu - ca - cu - în - lui - să - și - nu - au pe cî - pu - i

meu cu - nu - să - de - spî - și - mi - au dat

FRAZA E

Bass

Tenor

Soprano

me - tu - e lu mi - na cîa dîmp - ti

Fî - dî - tu, ier - tî - lî, cî - nu - sî - de - ce - fac

Fragment din Oratoriul Golgota

Bass

Pînă - se - ie - mî, Doam - ne, în - tu - lî - pî - î

și - a - Tu

Bibliografie:

Surse inedite. Fonduri și documente arhivistice

SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 1: *Documente personale ale lui Cornel Givulescu (autobiografia, extrase de botez, certificat naționalitate).*

SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 2: *Documente personale ale lui C. Givulescu: Date biografice despre personalitatea prof. C. Givulescu,*

referat despre activitatea sa în domeniul compoziției, muzicologiei și pedagogiei muzicale.

SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 3: *Documente personale ale lui Cornel Givulescu (acte de studii; Săvârșin, Brașov, Beiuș, Arad, Budapesta, Viena).*

SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 4: *Documente personale ale lui C. Givulescu, acte privind numirea lui Cornel Givulescu în diferite funcții și acte de pensionare, carnet de membru al PNP.*

SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 5: *Documente personale ale lui C. Givulescu – Analize medicale și bilet de ieșire din Clinica de Neuro – Psihiatrie din Cluj, 1958 și rezultatele analizelor de oftalmologie din Cluj, 1961.*

SJAN Cluj, Fond personal Cornel Givulescu nr. 395, Dosar nr. 6: *Documente personale ale lui C. Givulescu; Acte privind condamnarea lui Cornel Givulescu la 3 ani de închisoare corecțională pentru „delictul de agitația publică“.*

Academia de Muzică „Gh. Dima“ Cluj-Napoca, Biroul Plan Personal Salarizare (Arhivă), dosar nr. 21: *Givulescu Cornel – Teorie și Solfegii, 1950-1958, cutia 47.*

Surse editate. Lucrări generale și speciale

BRIE, Mihai (2006). *Cultura muzicală bisericească de tradiție bizantină din Crișana*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2006.

BRIE, Mihai (2008). *Preotul Cornel Givulescu: profesor, muzicolog, compozitor (1893 – 1969)*, Editura Universității din Oradea, Oradea.

BRIE, Mihai (2011). *Pr. Prof. Cornel Givulescu – Opere alese*, Editura Universității Oradea, Oradea.

COSMA, Viorel (2000). *Muzicieni din România, Lexicon bibliografic, vol. III (F-G)*, Editura Muzicală, București, 2000.

MOLDOVEANU, Nicu (2010). *Istoria muzicii bisericești la români*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, 2010, București.

Articole și studii

***, *Dinamica muzicii profesioniste în România*, în *Forum*, Revista învățământului superior, nr. 5/1978, București, Editura Ministerului și Învățământului superior, p. 4.

ABRUDAN, Mircea Gh. (2018). „Preoți din Episcopia Aradului, făuritori ai Marii Uniri“, în ziarul *Biserica și Școala – Publicație religioasă editată de Arhiepiscopia Aradului*, anul XCIX (99) Serie nouă, nr. 12, decembrie 2018, p. 3.

BASA, Gabriel Valeriu (2019). „Oameni și instituții care au activat în străvechea Eparhie a Aradului – îngemănați în misiunea de realizare a Unității Naționale“, în *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad*, Editura Universității „Aurel Vlaicu“, Arad, p. 227.

BRIE, Mihai (2001). „Cornel Givulescu, personalitate teologică din Transilvania în prima jumătate a secolului al XX-lea“, în *Revista Orizonturi Teologice*, nr. 1, Oradea, pp. 216-221.

BRIE, Mihai(2009). „Personalitatea preotului profesor Cornel Givulescu și contribuția sa la dezvoltarea muzicii bisericesti”, în *Teologia*, an XIII, nr. 2, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, Arad.

CORNEA, Lucia (2008). „Relații de rudenie în mediul intelectual românesc din vestul Transilvaniei în a doua jumătate a secolului 19 și începutul secolului 20. Studiu de caz – Familia Aureliei Popovici – Vulcan”, în revista *Crisia*, publicație a Muzeului Țării Crișurilor, p. 120.

GRĂJDIAN, Vasile (2010). „Preotul muzician Gheorghe Șoima (1911-1985)”, în *Conferințele Bibliotecii ASTRA*, nr. 112/2010, Sibiu.

RAȚIU, Miron (1995). „Cornel Givulescu, profesor, compozitor, muzicolog și om de vastă cultură umanistă”, în vol. *Academia Teologică Ortodoxă Română din Oradea*, Oradea.

ȚICLEANU, Nicolae (2008). „In memoriam Prof. Univ. Răzvan Givulescu: O viață închinată științei și omeniei”, în *Acta Paleontologica Romaniae*, nr. 6, București.

URSULESCU, Petru (2018). „Ierarhi și preoți arădeni în lupta pentru unitatea națională”, în ziarul *Biserica și Școala – Publicație religioasă editată de Arhiepiscopia Aradului*, anul XCIX (99), Serie nouă, nr. 9, sept. 2018.